



Republička agencija za elektronske komunikacije ("RATEL")
Višnjičeva 8
11000 Beograd

U Beogradu, 25. maja 2011. godine

Predmet: Komentari na nacrt Pravilnika o visini naknada za pružanje usluga iz nadležnosti Agencije

Poštovani,

Povodom javnih konsultacija objavljenih na Internet prezentaciji RATEL-a, dana 16. maja 2011. godine, vezano za nacrt Pravilnika o visini naknada za pružanje usluga iz nadležnosti Agencije, u nastavku dopisa dostavljamo vam zajedničke komentare Vip mobile-a, Telenora, Orion Telekom, Ericssona i Nokia Siemens Networks-a na predloženi nacrt Pravilnika.

U Zakonu o elektronskim komunikacijama (u daljem tekstu: „Zakon“), član 33, Naknada za pružanje usluga iz nadležnosti Agencije, visina naknada je bazirana na troškovima Agencije za pružanje tih usluga:

„Visina naknade za pružanje usluga iz nadležnosti Agencije utvrđuje se prema vrsti usluge koju Agencija pruža u skladu sa ovim zakonom (izdavanje i produženje dozvola za korišćenje numeracije i pojedinačnih dozvola za korišćenje radio-frekvencija, ocenjivanje usaglašenosti, tehnički pregledi), imajući u vidu troškove Agencije za pružanje tih usluga.“

Član 2

U članu 2 koji se odnosi na visinu naknade za izdavanje dozvole za korišćenje numeracije, predlažemo da visina naknade iznosi 7.500 dinara.

Pri izdavanju i produženju dozvole za korišćenje numeracije, postupak bi u principu uvek trebao da bude isti. Odnosno, ne vidi se razlika u postupku izdavanja dozvole generalno, od postupka izdavanja dozvole za korišćenje numeracije u javnoj fiksnoj komunikacionoj mreži, te nije jasno zašto je i naknada u dvostrukom iznosu veća od iznosa opšte naknade za izdavanje dozvole za korišćenje numeracije.

31. 05. 2011

Република Србија - Република
Агенција за електронске комуникације-Београд

Poglavlje 3- Izdavanje pojedinačne dozvole za korišćenje radio-frekvencija

Član 4, br. 4) i 12)

Predložena visina naknada za izdavanje pojedinačne dozvole za korišćenje radio-frekvencije za radio-stanicu predstavlja značajnu investiciju za operatore (npr. 25.000 RSD za baznu stanicu, kao i 32.000 RSD za radio-relejni vezu po kanalu).

U Zakonu o elektronskim komunikacijama (član 33 – Naknada za pružanje usluga iz nadležnosti Agencije) je vezana za troškove Agencije za pružanje tih usluga.

Smatramo da postoji potreba da se sagledaju realne cene troškova izdavanja dozvola i u skladu sa tim izvrše odgovarajuće optimizacije poslovanja a time i korekcije naknada.

Planom raspodele radio frekvencijskih opsega, kao i izdatim Licencama na isključivo pravo korišćenja, mobilnim operatorima, odnosno i operatorima fiksne bežične telefonije su dodeljeni opsezi za mobilne službe u skladu sa CDMA, GSM, DCS i UMTS standardima i to na način da su međusobna ometanja svedena na najmanju moguću pojavu. Međusobna ometanja se mogu javiti samo u slučaju greške kod definisanja radne frekvencije bazne stanice, ali se one veoma brzo softverski koriguju od strane samog operatora. S obzirom

ПРИМЉЕНО:			
Орг. јод.	Полт.	Примор.	Предност.



da se pojedinačne dozvole za bazne stanice izdaju za celokupni dodeljeni opseg, a ne po pojedinačnoj frekvenciji, troškovi za izdavanje dozvola svakako ne uključuju ovu vrstu aktivnosti. Takođe su unapred definisani frekvencijski planovi u pograničnim područjima i provera interferencija se vrši samo u slučajevima kada nisu ispunjeni uslovi definisanih sporazumima o koordinaciji, a što se veoma retko dešava. Takođe smatramo da razvoj softverskih alata, kojim se mogu automatizovati zahtevi operatora, provere frekvencija sa dodeljenim opsegom, opsezima susednih zemalja i slično, mogu dodatno doprineti smanjenju ovih značajnih troškova.

Smatramo da ovi uslovi doprinose smanjenju troškova Agencije za izdavanje dozvole za bazne stanice u javnoj mobilnoj službi, pa da cenu od 25.000 RSD treba značajno smanjiti na realne troškove Agencije na proveri osnovnih parametara i administraciji. Predlažemo da se naknada smanji najmanje za 50%, odnosno da iznosi najviše 12.500 RSD. **Napominjemo da Hrvatska Agencija ne izdaje pojedinačne dozvole za bazne stanice u javnim mobilnim mrežama i da ova vrsta troška ne postoji.**

Što se tiče radio-relejnih veza (8.000 RSD po frekvenciji, a u slučaju najjednostavnije konfiguracije 1+0 iznosi ukupno 32.000 RSD po kanalu), smatramo da, iako postoje određene vrste provera (interferencija, koordinacija...), postoji potreba da se razmotri mogućnost smanjenja troškova. U donjoj tabeli dat je pregled naknada za zemlje u okruženju u kom se uočavaju značajne razlike:

ZEMLJA	JEDNOKRATNA NAKNADA ZA IZDAVANJE DOZVOLE ZA RADIO RELEJNU VEZU
HRVATSKA (izvor Vipnet)	0 Eur
SLOVENIJA (izvor Simobil)	približno 10 Eur
AUSTRIJA (izvor A1TA)	približno 100 Eur (200 Eur ukoliko je potrebna koordinacija sa susednim zemljama)
SRBIJA	približno 320 Eur po kanalu

U pojedinim frekvencijskim opsezima (npr. 23GHz, 26GHz, 38GHz...) možda je moguće relaksirati postupak (pa time i smanjiti troškove) jer su, u praksi, operatori svrstani u pojedine delove opsega pa nije potrebna detaljnija provera. Takođe smatramo da je potrebno manje provera u slučajevima dodatnih kanala, naročito za 1+1 Hot stand by, a zatim za ponovljene kanale sa suprotnim polarizacijama, za diverziti prijem i sl. Naknada taksi bi se mogla obračunavati jednom godišnje i tako bi se smanjili administrativni troškovi. Elektronska popuna obrazaca dozvola i automatizacija provera bi značajno umanjili administrativne poslove i smanjili mogućnost greške kod obrade podataka.

Član 5

U članu 5, stav 2. i 3. Pravilnika, navode se naknade za izdavanje privremene dozvole i duplikata pojedinačne dozvole (za ispravljanje pogrešno dostavljenih podataka i za statusne promene) za korišćenje radio-frekvencija. Smatramo da su realni troškovi izdavanja duplikata pojedinačne dozvole znatno niži jer ne iziskuju značajne provere interferencije. **Predlaže se da se za izdavanje duplikata, kao i za ispravljanje pogrešno dostavljenih podataka kao i u slučaju statusnih promena, plaća realni trošak koji ne bi smeo da prelazi 10% od punog iznosa naknade za izdavanje dozvole za korišćenje radio-frekvencija.**

Poglavlje 4. Ocenjivanje usaglašenosti

Prema našem tumačenju člana 44, stav1 Zakona o elektronskim komunikacijama, ocenjivanje usaglašenosti se odnosi na proizvode za koje je donet tehnički propis sa zahtevima za njegovu primenu za pojedine vrste elektronskih komunikacionih mreža, pripadajućih sredstava, elektronske komunikacione opreme i terminalne opreme. Uvidom na Internet stranici Ministarstva, a koje je nadležno za donošenje ovih

tehničkih propisa, svi objavljeni pravilnici o tehničkim i drugim zahtevima za telekomunikacione, odnosno radiokomunikacione uređaje, doneti su na osnovu Zakona o tehničkim zahtevima za proizvode i ocenjivanju



usaglašenosti („Sl. Glasnik RS“, br.36/09). Ovi pravilnici nalažu ispunjenje zahteva utvrđenih odgovarajućim srpskim standardima (SRPS), kao i zahteva propisanih posebnim tehničkim propisima prilikom stavljanja proizvoda u promet ili u upotrebu, pri čemu je relevantni propis danas aktuelan na javnim konsultacijama - predlog Pravilnika o radio opremi i telekomunikacionoj terminalnoj opremi (usklađen sa Direktivom 1995/5/EC). U skladu sa tim, naknade za ocenjivanje usaglašenosti treba da se odnose na radio opremu i telekomunikacionu terminalnu opremu, a ne generalno na telekomunikacione mreže, pripadajuća sredstva i elektronsku komunikacionu opremu.

Iz tih razloga predlažemo da se član 10 izmeni tako da predmet ocenjivanja bude samo radio oprema i telekomunikaciona terminalna oprema. U skladu sa Pravilnikom o radio opremi i telekomunikacionoj terminalnoj opremi, koji će biti donet od strane Ministarstva i koji je jedino u skladu sa direktivama EU-a i praksom na međunarodnom tržištu.

Smatramo da je neophodno dodatno definisati predmet ocenjivanja usaglašenosti, pre svega u pogledu količine posla. U suprotnom, moguće je očekivati proizvoljna tumačenja, dosta nejasnoća, a time i nestabilnost finansijskih i vremenskih planova. U zavisnosti od tumačenja, odnosno primene, predložene naknade za ocenjivanje usaglašenosti mogle bi koštati svakog operatera veoma velikim budžetskim ulaganjem što je potpuno neprihvatljivo. Ove naknade je potrebno svesti na nivo administrativnih naknada.

Naime, visina naknade za ocenjivanje usaglašenosti **po danu rada izvršioca** (zaposlenog u Agenciji) **iznosi 15.000,00 dinara**. To su neprihvatljivo visoki troškovi. Množenjem sa 20 radnih dana u toku meseca dobio bi se iznos od 300.000,00 dinara samo za jednog izvršioca, koji je već zaposlen u Agenciji, i za to prima odgovarajuću naknadu.

Čak i ukoliko se radi o izvršiocu koji je angažovan od strane Agencije, predviđeni iznos je neprimereno visok.

Neophodno je tačno precizirati koje lice je izvršilac poslova (zaposleni u Agenciji ili van Agencije) kao i koliko iznose troškovi rada istog.

Ovaj iznos ni u kom slučaju nije u saglasnosti sa gore navedenim odredbama Zakona o elektronskim komunikacijama koje predviđaju da se **visina naknade za pružanje usluga iz nadležnosti Agencije utvrđuje imajući u vidu troškove Agencije za pružanje tih usluga**.

Takođe, neprihvatljivo je da se uz gore navedene troškove, dodatno obračunavaju i putni troškovi u zemlji i inostranstvu angažovanih izvršilaca, a što je predviđeno **članom 11**. Obzirom da su navedena lica zaposleni u Agenciji, za podmirenje tih troškova u skladu sa propisima koji uređuju obračun ovih troškova nadležan je poslodavac, te **predlažemo brisanje ovog člana Pravilnika, kao i dela člana 9. koji pominje ostale troškove**.

Poglavlje 5. Tehnički pregled radio stanica

Član 12

U članu 12, smatramo da je potrebno pojasniti osnov za povećanje cena pod rednim brojem 12 i 13 priložene tabele. Naime, **predložene cene za tehnički pregled radio stanice u mobilnoj telefoniji i fiksne radio stanice preko 1 GHz, su povećane za skoro 100% u odnosu na trenutno važeće cene. Predlažemo da ukoliko se planira povećanje cena, da to bude bazirano na osnovu stvarnih kretanja na tržištu, kao što je npr. inflacija, kretanja kursa evra...**

Takođe u ovom članu nije precizirano da li su u troškove tehničkog pregleda uključeni i putni troškovi na teritoriji Srbije, i ukoliko jesu, kako se isti obračunavaju.

S obzirom da je članom 12 definisana visina naknade „tehničkog pregleda samo jedne radio stanice od strane Agencije“, potrebno je pojasniti kolika je visina naknade u slučaju više radio stanica, kao i da li se navedeni troškovi odnose na dozvolu ili na radio stanicu jer, po definiciji, radio stanica može imati više primopredajnika te tako jedan radio-relejni uređaj sa dva kanala može biti jedna radio-stanica...

Član 13



Smatramo da tehnički pregled radio stanice koje obavlja drugo lice koje angažuje Agencija ne može da ima višu naknadu nego ako bi tehnički pregled radila Agencija.

Član 16

U članu 16. Pravilnika, koji se odnosi na izdavanje duplikata izveštaja o tehničkom pregledu radio-stanice, predviđeno je da se naknada za izdavanje duplikata plaća 50% od visine troškova za obavljanje tehničkog pregleda. **Predlaže se da se za izdavanje duplikata, plaća realni trošak koji ne bi smeo da prelazi 10% od visine troškova za obavljanje tehničkog pregleda.**

Zaključak:

Ceo administrativni proces i proces u praksi koji prati poglavlja u predmetnom nacrtu Pravilnika nudi moguća rešenja za optimizaciju, naročito ako se radi o radio stanici. Naime, izdavanje dozvole, provera usaglašenosti i tehnički pregled bi se mogli raditi u istom trenutku (naravno zavisno od tumačenja i primene naročito u pogledu usaglašenosti) i tako se mogu smanjiti troškovi svih strana uključenih u sam proces. Ovakav proces bi značajno smanjio i broj ponovljenih izdavanja dozvola ili njihovih korekcija kao i broj ponovljenih tehničkih pregleda koji su veoma čest slučaj u praksi (zahtev za dozvolom se pokreće na osnovu idejnog rešenja i veoma su česte izmene do izvedenog stanja, a naročito tokom upotrebe jer su neophodne česte optimizacije koje imaju za cilj najpre da korisniku pruže najbolji kvalitet).

S poštovanjem,

Vip mobile d.o.o.

Telenor d.o.o.

Orion Telekom d.o.o.

Ericsson d.o.o.

Nokia Siemens
Networks Srbija d.o.o.



Athanasios
Katsiroumpas
Izvršni direktor

Kjell-Morten
Johnsen
CEO



Slobodan Đinović
Direktor
ORION
telekom d.o.o.
BEOGRAD

Antonio
Passarella
Generalni direktor



Miodrag Radojević
Generalni direktor

